

Oponentský posudek bakalářské práce Diany Štelové

„Budu světlem tvých očí“ aneb výstavbová schémata a stereotypy tzv. červené knihovny

Ústav české literatury a komparatistiky Univerzity Karlovy v Praze

Cílem předkládané bakalářské práce, jak se dovídáme v jejím úvodu, je analýza schémat a stereotypů tzv. červené knihovny a sestavení pomyslného žánrového „desatera“. Autorka rovněž předesílá, že se zaměří jak na produktivní konvence, na „funkční a čtenářsky vítané strategie“, tak na ty, jež „modelového čtenáře spíše odrazují“ a posouvají milostnou romanci „kamsi na periferii“.

Určitě je třeba ocenit, že autorka jasně a zřetelně formuluje téma a zaměření své práce i klíčové pojmy schématu, stereotypu a formule, přičemž vychází z relevantní sekundární literatury. Zúžením primárních zdrojů na některé romány Maryny Radoměrské se pak z této bakalářské práce stává spíše kazuistická studie, což je jistě vzhledem k cílům, které sleduje, dobrá volba.

Pokud cílem bakalářské práce byl doslova „pokus podívat se“ na schémata a stereotypy červené knihovny z bližší perspektivy, tak mu autorka určitě dostála, neboť předkládá velmi podrobnou deskripci stereotypních obrazů hrdinství a dějových schémat Radoměrské románů, přičemž převažují spíše schémata typologie postav nad narativními modely. Enumerace těchto schémat pak opravdu umožňuje vytvoření pomyslného žánrového desatera.

Škoda, že se autorka víc neodvážila vykročit od deskripce k analýze. Práci by prospělo, pokud by alespoň v jejím pozadí byl více zohledněn obecnější žánrový nebo teoretický aspekt. Autorka, především na základě poněkud nekriticky prostudované sekundární literatury, zmiňuje možnou žánrovou tradici milostné romance. Ukotvení v eposu či v pohádce je ale velmi povšechné. Jak například milostná romance souvisí s mýtem či tradicí výchovného románu v české literatuře? Zmíněny jsou prózy Karolíny Světlé; poněkud nahodilé i mýtus. V souvislosti s mýtickým či pohádkovým narativem by například stálo za pozornost zahrnout do klíčových pojmů rovněž pojem archetypu a pokusit se jej vymezit vůči stereotypu. Mluví-li autorka o posunu na periferii, co touto literární periferií myslí? Literaturu brakovou, popkulturní? Jak by tedy jí formulované desatero milostné romance fungovalo v spřízněných žánrech současné popkultury (např. televizní soap opery nebo fandomové příběhy)? V rámci teoretické perspektivy by pak mohly být zmíněny možnosti čtení sociologizujícího (do textu ostatně vstupuje skrze recepci diplomové práce Marty Svobodové) či diskursivního (jazyky lásky Julie Kristevy či milostné figury Rolanda Barthesa). Větší pozornost by si zasloužila také analýza jazykových konvencí, především metaforických klišé („vějíře řas“, apod.)

červené knihovny. Autorka na str. 51 zmiňuje sentimentální patos, konvencionalizaci milostných gest a poetických klišé. Bohužel zůstává jen u encyklopedické citace, přičemž zvolené romány by byly jistě skvělým materiálem pro jejich analýzu a pro demonstraci procesu poetické stereotypizace.

Ostatně některým stereotypizacím podléhá i autorčina stylistika, již by vzhledem k tématu určité odlehčení či nadsázka určitě prospěly; stejně jako práci pozornější závěrečná jazyková redakce (především v interpunkci).

I přes zmíněné výtky, jež mohou být inspirací k obhajobě i důkazem, že text přináší podněty k další debatě, předkládaná práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci.

D o p o r u j i ji tedy k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou **velmi dobře**.

Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

V Praze 8. 6. 2014